

(המשך מעמוד 7)

● **המערך ירד ב־10% מאז הבחירות האחרונות**, בעוד שהליכוד שמר על כוחו. לעומת זאת לא חל כמעט שינוי ביחסי הכוחות של השמאל כולו והימין כולו. יש תווה קטנה מימנה.

● **יצחק רבין נשאר השר הפנימי** פולרי ביותר מכל השרים הבכירים, כשי לידו משה ארנס. שימרון פרס הוא הפחות פופולרי, כשלידו אריאל שרון. זוהי תמונה מבולבלת, לכאורה. אך היא מציגה תמונה של חברה, שבה יש תהליך תתי קרקעי של שינויים עמוקים. דעת הקהל זוה לעבר הידברות עם אש"ף וחילופי שיתרון מדיני לאינתיפאדה — אך תווה זו אינה משנה את חלוקת הכוחות בזירה הפוליטית. שם עדיין נמצא הרוב הגדול במקום שבו נפגשים הקצה הביטחוניסטי של המערך (רבין) עם הקצה המתון של הליכוד (ארנס), הנתפס בציבור כאיש רציונלי ובלתי־ינקאני.

מכיוון ש־58% דוגלים בהידברות עם אש"ף, אך למערך ולשמאל יש רק כ־44% בציבור היהודי (הבחורים הערביים אינם בכללים בשום מישאל), הרי אין מנוס מן המסקנה המפתיעה: לפחות 10% מן הציבור הימני, אנשי הליכוד והדתיים, דוגלים כיום בהידברות עם אש"ף, עם כל המשתמע לכך לגבי עתיד השטחים הכבושים.

מכיוון שלא כל אנשי המערך דוגלים בכך, יש להניח ששיעור בוחרים המערך הדוגלים בהידברות עם אש"ף גדול אף יותר.

האינתיפאדה

רבין מאיים

כשרבין מדבר, שמחים ריביו. כך גם הפעם.

יצחק רבין, איש מופנם ושתקן, מדבר מדי פעם. וכמעט תמיד מסתבר בדיועבר שמוטב היה לו להמשיך ולשתק. השבוע עשה זאת שוב. הוא איים שאם תושבי השטחים הכבושים לא יקבלו את תוכנית הממשלה לעריכת בחירות (שאינה קיימת עדיין), הוא יחריף את השיטות המופעלות נגד האינתיפאדה.

מחיקת כפרים. האיום עצמו חמור מאוד.

צה"ל כבר מפעיל בשטחים הכבושים את כל האמצעים האפשריים, מבחינת החוק והמוסר, וגם מעבר לזה. הוא מוחק בשטחים הכבושים כוחות ניכרים. מוסכם על כל מומחי הביטחון בארץ ובעולם שהדבר פוגע בכשורו של צה"ל לקרוא מלחמה אפשרית. שיטות חריפות יותר יכולות להיות רק הגברת ההרג, ריבוי פיצוץ הבתים, המעצרים והגירושים, ואולי מחיקת כפרים מעל פני האדמה, כררישת המתנחלים.

כל האמצעים האלה יחזקו בהכרח את האינתיפאדה, ואולי יביאו לשימוש בנשק חם גם מצד ההתקוממות. הם בוודאי יחייבו את צה"ל להגביר בהרבה את הכוחות המופעלים בגדה וברצועה.

אין כמעט אף איש אחד בצמרת צה"ל הדוגל בכך.

בחירות בצל האיומים. לא פחות חמורה המשמעות הפוליטית של הדברים. בחירות פירושן חופש־בחיירה. האיום של רבין מוכיח לערבים ולעולם כי הבחירות בשטחים, על פי תוכנית הממשלה (כאשר תגובש), לא תהיינה חופשיות, אלא יתנהלו כאווירה של איומים.

הדבר עורר במישורן לתעמולה של שול־לייבהכחירוב בצד הערבי, ומחזק את ררישות אש"ף להוצאת צה"ל מריכוזיהאוכלוסיה (או מהשטחים בכלל) בתקופת הבחירות, פיקוח בינלאומי עליהן ועוד.

רבין בוודאי אינו מעוניין בכך.

הנדון

(המשך מעמוד 5)
עה נוספת (ברוך זו הלך העולם הזה. תוך הבטחת עצמאות המערכת).
כלומר: להביא לכך שהעיתון יישא את עצמו מבחינה כלכלית. זהו הדרך היחידה לקיום עיתונות חופשית.

דרך אחרת היא לדרוש מימון מידי הממשלה. בכל מדינה, ועל אחת כמה וכמה בארצנו, פירוש הדבר סופו של חופש־העיתונות. הצעד הראשון בכיוון זה כבר נעשה בארץ. כדי לקנות את הסכמת העיתונות להקמת טלוויזיה מיסחרית, שתהרוס את כלכלת העיתונים, הבטיחה הממשלה לזרז לעיתונות מסויימים (ורק להם) כמה פירושים מן השול־חן. כלומר: הממשלה תורם כספים לעיתונים, אם וכאשר יהיו רווחים מהערוץ השני. דרך אחרת היא להיספח לאחת מרשותות התיקשורת העולמיות הענקיות. ואם אין מוצא — לסגור את העיתון.

כפי שאנו קורא את המפה העיתונאית, ייתכן מאוד שתתקבל בכל־יתקשורת רבים השיטה של סיפוח לרשת עולמית. איננו בטוח שיש אף עיתון יומי אחד בארץ המחוסר לאורך ימים בפני תהליך זה.

נדמה כי בעלי הרשתות העולמיות החליטו שכדאי לרכוש עיתונים בישראל. קשה לעמוד על המניעים. יש כאן עניין של יוקרה, כי ישראל תופסת מקום נכבד מאוד מעל עי מורי העיתונות בעולם כולו. יש עניין כלכלי בהתפתחות התיקשורת האלקטרונית בישראל, ולבעלי התיקשורת הכתובה יש שם יתרון. יש בעולם אמונה רבה בעתיד הכלכלה הישראלית.

על כל פנים — אם יציעו לבעלי עיתון מסויים, שאינם עיתונאים בעצמם, הצעה שי־איראפשר לסרב לה מבחינה כלכלית, בצורת מחיר העולה בהרבה על ערכו הכלכלי של העיתון, האם יסרבו?

והרי המדובר בסכומי־עתק של כסף הזורם מים לכיסיהם של בעלי־העיתונים עצמם, כי רווח פרטי. ולהבדיל ממה שהתרחש בהעולם הזה, שבו כל ההשקעה, עד השקל האחרון, הושקעה בעיתון עצמו.

אם בעלי־העיתון הוא איש־עסקים, שהשורה התחתונה בעולמו היא כספית, איך לא יתפתה להצעה כזאת?

זהו מה שקרה בנורסלם פוסט, וזהו אות לבאות.

מישהו, שלא טרח להתעמק בבעייה, הציע לחוקק חוק שימנע בעד משקיעים זרים לרכוש בארץ עיתונים.

זהו שטות. מי יכול למנוע בעד משקיע זר להיעזר בסוכן ישראלי? ובמדינה חופשית, איך בכלל אפשר למנוע בעד מישהו — ישראלי, ישראל־לשעבר, יהודי או "גוי" — להקים עיתון חדש או לרכוש חלק בעיתון קיים?

ובעיקר: מי שרוצה למנוע בעד עיתון, שמצבו נתון בסכנה, למכור את מניותיו לזרים — צריך קודם כל להציע דרך להבטיח את קיומו של העיתון.

איך? על־ידי מימון מטעם הכנסת, המורכב בת מעסקי־מפלגות, שלא יחססו להשתמש בהשפעתם כדי לכפות את דיעותיהם על העיתונים? (ראה: רשות השידור!)

יש לראות את הבעייה בעין פקוחה. העיתונות הישראלית החופשית נתונה בי־סכנת־מוות, ויתכן מאוד שתיעלם מן העולם, יחד עם הדמוקרטיה הישראלית.

החובה להצלת העיתונות מוטלת על כולנו: עיתונאים, מ"לים, קוראים, מפרסמים. כל אחד מהעיתונים חייב להתמודד עם הבעייה ולבחור כפיתרון הנראה לו. אפשר לומר: זכ"ש. אולם זוהי־בעייתיה של התכרה הישראלית כולה.

שיחה עם רינה נקש:

לחזור לשם?

לא יודעת!

לדבר בצרפתית. להסדר.

● **עברית?**

לא.

● **אז איך התפרנסת?**

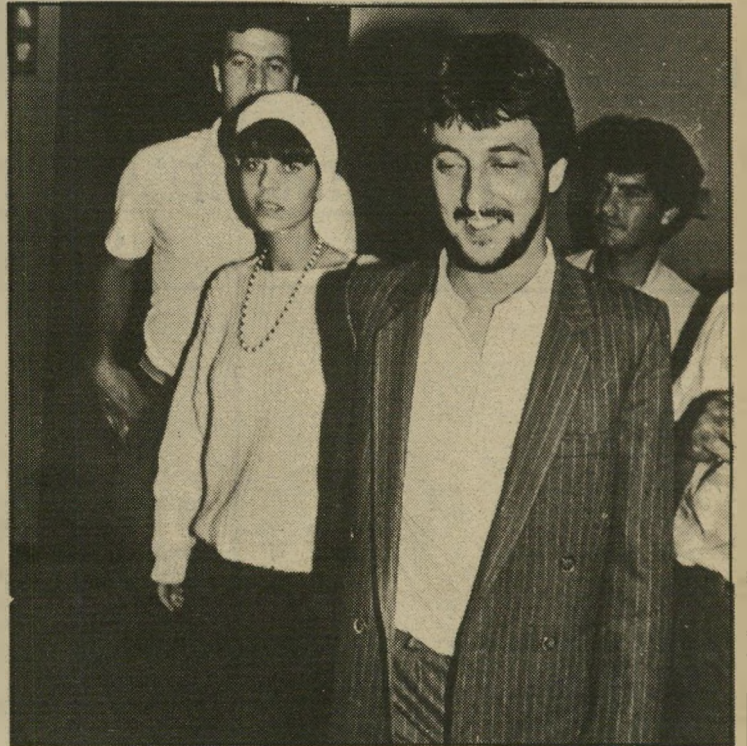
יש שם רב, הרב אוגו, שתומך בי בכסף, באוכל לתינוק. ולבעלי הוא שולח לבית הסוהר כל מיני חומרי־קריאה וקסטות.

● **יש לך מיקצוע? את מסוגלת לפרנס את עצמך?**

אני ספרית, אבל לא אוהבת את המיקצוע הזה.

● **ביקרת את בעלך בבוא?**

כן. אחת לשבוע, במשך שעה, אפילו שתי.

רינה עם ויליאם נקש בארץ (1987)
הם לא הגישו לי כל בוקר קפה למיטה!

תיים. עם הילד. יושבים משני עברי מחיצה, אבל אין מחיצת זכוכית, אפשר להעביר אליו את הילד.

● **איך התייחסו אליך שם?**

אף אחד לא מכיר אותי שם. ואם את שואל על הורי בעלי, אז הם לא הגישו לי כל בוקר קפה למיטה.

● **את מתכוונת לחזור לשם?**

לא יודעת. איך אני יכולה לדעת מה יקרה בעוד שבוע? אני חיה את היום־יום.

● **את רוצה להתגרש ממנו?**

לא עונה. עכשיו היא מאותתת שנימוסיה הטובים הגיעו לקיצם. לכן אינה מוכנה להמשיך לענות לשאלות, ובוודאי לא לשאלות כמו: איך קרה שילדה טובה כזו, רינה חן, נפלה אל חיקו של פושע כמו רודי אטלן, הוא ויליאם נקש. האם אינה מתחרטת על כל הרעש והמ"הומה שליוותה את הסגרנות? או: מה קרה לכי־פה ולזקן החסודים כל־כך.

"כשיגיע הרגע המתאים, אדבר באריכות", היא אומרת.

מתי ומדוע יגיע הרגע הזה? "זה עניין אישי. יש לי סיבות אישיות."

שרה ליבוביץ

"ילד, רינה, מתחיל עכשיו להידמות לך", אומרת רינה נקש. "מיבנה הפנים, העיניים. אנשים אומרים לי: הוא דומה לו כל־כך."

"לו", היא אומרת. לא "לבעלי", או "לווי־יאם".

השיחה עם רינה נקש קצרה ועקשנית. למעשה, אין נקש מתראינת לעיתונות. היא גיעה לארץ עם פתיחת מישפטו של בעלה, "מסיבות שאינני מוכנה לפרט", ומאז פיה נעול וחתום.

בשביל מה אני זקוקה לכל הפירסומות הזו? היא שואלת. "אני מטיילת במרכז העיר

ואנשים מצביעים עלי ועל הילד ומתלחשים: הנה, זו אשתו. אני מחצת זכוכית, אפשר להעביר אליו האם זו בושה להיות אשתו של נקש? "לא. לא בושה!"

נקש, בשבים לבן ובשמלה מפוספסת, נאה, אינטליגנטית, מתגוררת לעת עתה בבית אמה בשכונת שמואל הנביא בירושלים. "הב" לוקים של המפונים", כך נקרא קומפלקס של שישה בניינים ארוכים ומוזנחים. בבלוק מיס־פר ש, בדירה קטנה, פשוטת־מראה, גרה רינה נקש.

החיים אינם מאירים פנים לרינה. ארבע שנים חלפו מאז נישאה לווייליאם נקש, רוצח ושוטר, שקיסמו כפניו הנאות ובהלקת לשונה. "מאז קרו כל־כך הרבה דברים", היא אומרת בחיוך, שהוא יותר בכי.

כלא, בקשת־הסגרה, מאבק ציבורי מתיש ומשפיל, הריון ולידה, רינה חן, נפלה אל חיקו של פושע כמו רודי אטלן, הוא ויליאם נקש. האם אינה מתחרטת על כל הרעש והמ"הומה שליוותה את הסגרנות? או: מה קרה לכי־פה ולזקן החסודים כל־כך.

● **מה עשית בצרפת בשנה וחצי האחרונות?**

גרת בבית הוריו של נקש, בפרבר פאריז. סאי. לי אין שם מישפחה. יש לי רק כמה חברות. בהתחלה לא ידעתי צרפתית. אף־פעם לא הייתי בצרפת לפניכן. לאט־לאט למרתי